

de vedere al originii (franceze, germane, engleze sau originale) și al genului (tragedii, drame, comedii etc.).

Pentru adunarea datelor din aceste trei volume, au fost consultate cu seriozitate și mîgală dosare din Fondul T. N. și Fondul M.I.P.C. — Ministerului Instrucțiunii Publice și Cultelor (cele ce privesc teatrul), existente la Arhivele Statului București, Cartea Mare și manuscrisele pieselor jucate, de la Biblioteca T. N. și cîteva zeci de periodice din Biblioteca Academiei R.P.R. Nu i-au scăpat, pasionatului culegător, decît manuscrisele de la Academie, care i-ar fi putut oferi unele informații suplimentare. Un minus al lucrării, excelent documentată de altminteri, îl constituie, poate, neurmărirea unei probleme ce s-ar fi putut intitula: turnee ale marilor actori ai T. N. Probabil numai lipsa, din programul său de cercetare, a unui asemenea punct a dus la absența capitolului cuvenit pe care, sincer mărturisind, îl așteptam în cuprinsul volumelor. Cu această mărunță rezervă, pe care o strecurăm mai mult ca o sugestie pentru lucrările viitoare, considerăm că opera întreprinsă este riguroasă, absolut științifică, făcută cu ochiul și pricepera unui statistician de mare clasă.

Munca sa este impresionantă, înduioșătoare, mai ales dacă se ține seama că această lucrare n-a fost comandată, ci s-a încheiat numai din pasiunea pentru teatru a autorului (fiu al lui V. Toneanu și frate al lui Costică Toneanu).

Vasile V. Toneanu răscolește mai departe vrafurile de hîrtii prăfuite, atît de scumpe cercetătorilor, pentru a da celor ce n-au timp să umble prin biblioteci și arhive, alte volume de informații asupra vechiului nostru Teatru Național. Îi urăm să ajungă cu cercetarea pînă în zilele noastre.

Mihai FLOREA

Ce face „Naționalul”?

În fiecare seară, plasatorii celor două săli ale Teatrului Național din București oferă spectatorilor, în caietul-program, odată cu distribuția spectacolului respectiv și cu cîteva note uneori instructive asupra piesei jucate, un articol în care se enunță într-un stil elegant și sobru, programul de activi-

tate pe această stagiune al primei scene a țării. Spectatorul are astfel posibilitatea să-și planifice bucuriile spirituale, stabilind cu oarecare aproximație — oh! imponderabilele muncii artistice! — data cînd se va desfăta privind fantasticele întimplări din *Furtuna* lui Shakespeare, data cînd va medita emoționat (în ciuda lui Brecht și a efectului său de distanțare) la ravagiile războiului, urmărind tristul destin al Annei Fierling și al copiilor ei (*Mutter Courage*), ziua cînd se va reculege cuprins de groază și compasiune în fața tragicei sorți a anticului Oedip, sau cînd va ride cu hohote de încercările ridicole ale domnului Jourdain de a-și innobilă manierele (*Burghezul gentilom*).

Fără să vrea, spectatorul își amintește că unele din titlurile acestea atrăgătoare i-au mai fost fluturate pe dinaintea ochilor și în cursul stagiunii trecute și că speranțele sale i-au mai fost o dată puse la grea încercare. Optimismul său însă nu dezarmează. Cîteva din piesele anunțate în articolul-program au văzut lumina reflectoarelor: *Ovidiu*, *Juțecata focului*, *Caleașca de aur*, *Arborele genealogic*. Ba se poate spune chiar că „Naționalul” — ca să folosesc și eu această „formă familiară și atașată” — și-a depășit intențiile, prezentînd o piesă rominească, neanunțată în program: *Visul nopților noastre* de Ana și Eugen Naum. În treacăt fie zis, nu prea are de ce se felicita pentru această „depășire”, piesa fiind un fel de însăilare cu ață albă a unor așa-zise procese de conștiință, născute din senin, fără prea mare legătură cu realitatea noastră contemporană.

Incitat la meditație și chiar la calcule meschine — cine s-a fript cu supă... — de apariția stăruitoare a articolului-program în fiecare caiet din fiecare seară, spectatorul începe să socotească:

Sîntem aproape de sfîrșitul lunii februarie. (Dea domnul ca, în luna aprilie, cînd vor apărea aceste însemnări, toate aprehensiunile spectatorului grijuliu să fi fost dezmințite de afișele Naționalului!) Pînă la sfîrșitul stagiunii mai sînt patru luni, socotînd și luna iunie, neindicată pentru premiere. *Furtuna* se repetă de la mijlocul stagiunii trecute. *Dușmanii* de Gorki, de asemenea. *Bărăranii*, pe care locuitorii lagunelor venețiene și vizitatorii lor de anul trecut au văzut-o în luna iulie, noi

bucureștenii am apucat în fine s-o vedem în anul 1958. Repetițiile la acele piese mari, mult așteptate, piese menite a susține și ridica prestigiul primei scene românești, cunoscută acum departe, peste hotare, n-au început. Se spune că au început repetițiile cu *Invitație la castel* de Jean Anouilh. Foarte bine. E nevoie să cunoaștem dramaturgia contemporană de peste hotare. Se mai spune că, în loc de *Oedip rege* de Sofocle, se va reprezenta *Orestia* lui Eschyl; și că, în loc de *Mutter Courage*, se va pune în scenă o altă piesă de Brecht, *Omul cel bun din Sezuan*. N-am nimic împotrivă. Cum spune directorul Naționalului în articolul său: „Informațiile date aci asupra repertoriului n-au rigori statistice. Ele au fost menționate pentru a fixa directivele acestui repertoriu”. De acord. Dar aceste directive trebuie să se materializeze în spectacole prezentate publicului.

Ce face „Naționalul”?

M. B.

Capul de afiș ! . . .

Intins pe studio, actorul, cel mai bun actor al teatrului din X., moțăia.

Un ciocănit ușor în ușa destrămă liniștea care plutea, materială, prin cameră.

— Intră! răspunse plictisit capul de afiș, trăgându-și alene peste pijama, halatul târcat.

În cadrul ușii apăru M., cu fața numai zîmbet. Își destinse fața, senin, într-un zîmbet larg, luminos, ca o zi cu soare pe litoral.

— Iată gloria teatrului romînesc, în halat și papuci! izbucni M., cuprinzînd umerii lați ai gloriei.

M. e director adjunct al teatrului de stat din Z.

— Ia loc, poștește, mormăi adormit capul de afiș, arătîndu-i oaspetelui un fotoliu de pluș lingă fereastră... Scuză-mi te rog dezordinea din casă; m-am înapoiat adineauri de la repetiții, soția e plecată la coafor, copilul e la școală, iar soacra e la piață. Cine să deretice prin cameră? Eu?

— Cum? sări M. Gloria teatrului să frece dușumeaua? Maestrul scenei să spele ferestrele? În teatrul nostru din Z., ase-

menea lucru nu s-a pomenit. Vîno la noi! Ți-am pune la dispoziție cabinierie pentru spălatul pe jos, rechiziteri pentru căratul mobilei și al sacoșelor din piață, decoratori pentru zugrăvitul camerelor, peruchierul pentru permanentele soției, contabilul pentru lecțiile copilului, mă rog, tot personalul auxiliar al teatrului ți l-aș trece prin virament ca personal casnic.

Capul de afiș încearcă să vorbească:

— O clipă, dar...

— Nici un dar! Darurile ți le oferim noi. Înaintează-ți demisia de la Teatrul din X, și vîno la teatrul nostru. Nu bagi de seamă? Aici nu ești apreciat la adevărata dumitale valoare!... Ce încadrare ai?

— Bunicică.

— Asta nu e adevărata dumitale valoare! Adevărata dumitale valoare este superioară! Plus prime, plus spor, plus indemnizații, plus primul pe afiș!... În teatrul nostru tu o să fii regele! „Regele Lear”, apoi vei juca în *De-aș fi rege*, în rolul principal din *Regina Victoria*...

— Nu uita că eu sînt bărbat!... ,

— N-are a face, tu cu talentul tău... În *Regele se amuză*, în *Regele și cămila*...

— *Regele și cămila*? Ce piesă e asta?

— Nu știu, dar dacă-ți place, punem un autor și ți-o scrie...

Cu capul sprijinit în speteaza fotoliului, actorul luat prin surprindere, — de ce să nu recunoaștem! — a rămas năuc în fața unor asemenea perspective. În teatrul său, nici măcar nu visase asemenea situație!

Închise ochii și întrebă, murmurînd:

— Și ce încadrare spui? Bună?

— Cine a spus bună?... rectifică grăbit M. — Foarte bună!... Plus afișe 4/4! Plus trei camere 6/3!

În capul capului de afiș gîndurile se învălmășeau într-o cavalcadă de nedescris. Era buimăcit. Prea se dovedeau ispititoare ofertele. Trase un fum de țigară, adînc, pînă în piept și înghină:

— Dar cum mă descurc cu soția? E încadrată aici la O.C.L.

— Cum? Soția maestrului, funcționară la O.C.L.? Ei, bravo! Halal direcție de teatru!... Rușine!... E frumoasă?

— Drăguță.

— Tinăre?

— Tinerică.

— Dezghețată?